

INTERNATIONAL WEEKLY

№ 7

15.04.2019 – 30.04.2019

Foreign
Policy
Research
Institute

Friedrich Naumann
STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**

ЗМІСТ

Україна – Європейський Союз	3
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	3
<i>Європейський Союз схвально відгукнувся про перемогу Зеленського</i>	3
Інші події в ЄС	6
Зовнішня політика	11
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	11
<i>Прогнози щодо реалізації зовнішньої політики України за період президентства Володимира Зеленського</i>	11
Двосторонні відносини	14
СЛОВАЧЧИНА	14
ЛАТВІЯ	15
ІЗРАЇЛЬ	15
СНД	16
ЯПОНІЯ	16
ЄС	17
ШВЕЦІЯ	17
СПІВРУЖНІСТЬ ДОМІНІКИ	18
ЕСТОНІЯ	18
Опір російській гібридній війні	19
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	19
<i>Росія будуватиме свої наміри щодо України виходячи з політики нового президента</i>	19

Україна – Європейський Союз

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Європейський Союз схвально відгукнувся про перемогу Зеленського

22 квітня Глава Європейської комісії Жан-Клод Юнкер та президент Дональд Туск привітали Володимира Зеленського із перемогою на президентських виборах, заявивши, що він може розраховувати на міцну підтримку Євросоюзом України на шляху реформ та в боротьбі за її цілісність. У понеділок вранці Жан-Клод Юнкер опублікував у своєму Twitter спільного із Туском листа, в якому привітав Зеленського та зазначив, що *народ України продемонстрував сильну прихильність до демократії і верховенства права протягом усього виборчого процесу*. "Як президент України, ви можете розраховувати на міцну підтримку України на шляху реформ з боку Європейського Союзу, включаючи зміцнення верховенства права, боротьбу з корупцією, підтримку макроекономічної стабільності та проведення істотних реформ в енергетичному секторі", - зазначається у листі.

ЄС твердо переконаний, що подальше впровадження Угоди про асоціації з ЄС, включно із поглибленою та всеохоплюючою зоною вільної торгівлі, можуть стати ключовим інструментом для реформування України. "Ви також можете розраховувати на подальшу і стійку підтримку суверенітету, незалежності та територіальної цілісності України", - йдеться у листі.

Юнкер та Туск додали, що ЄС щиро бажає новообраному президенту України успішного терміну, та очікує зустрічі, призначеної на "якомога швидше взаємно погоджену дату". Раніше, після оголошення результатів екзит-полу Володимиру Зеленському зателефонував президент США Дональд Трамп. Також Володимир Зеленський поспілкувався із президентом Франції Макроном. А першою стала його телефонна розмова з польським президентом Анджеєм Дудою.¹

Європейський комісар із питань європейської політики сусідства і розширення Йоганнес Ган також привітав Володимира Зеленського з перемогою на виборах Президента України і закликав продовжувати реформи та боротьбу з корупцією. Про це він написав у Twitter. "Вітаю український народ із демонстрацією демократичної зрілості, а обраного президента Володимира Зеленського з перемогою. Цей результат дає потужний мандат для більш енергійної боротьби з корупцією та звільнення держави від олігархічного контролю", - йдеться у повідомленні. За словами єврокомісара, процес реформ та реалізація Угоди про

¹ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/04/22/7095482/>

асоціацію між Україною і ЄС мають продовжуватися, аби український народ міг сповна скористатися їх перевагами.²

Європейський парламент підтримує майбутнього президента на шляху проведення реформ, особливо в боротьбі з корупцією. Про це заявила представник спостерігачів від Європарламенту на президентських виборах в Україні Ребекка Гармс, повідомляє "Європейська правда" з посиланням на "Інтерфакс-Україна". "Європейський парламент підтримує майбутнього президента у продовженні та посиленні реформ, особливо в боротьбі з корупцією та бідністю", - сказала Гармс. Вона додала, що президент також може повністю розраховувати на підтримку Європейського Союзу. "Ми впевнені, що новий президент цілком усвідомлює свої обов'язки", - зазначила євродепутат. Гармс зазначила, що порядок денний реформ має тривати у взаємодії з іншими державними інститутами, зокрема з Верховною радою.³

Президент Литви Даля Грибаускайте в понеділок також привітала Володимира Зеленського з перемогою на виборах президента України. Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на заяву президента Литви.⁴ "Виражена громадянами України висока довіра є важливим обов'язком відповідально зміцнити благополуччя країни і всіх її жителів і об'єднати державу, згуртувавши жителів України забезпеченням миру, безпеки і незалежності країни", - йдеться в заяві. За словами Грибаускайте, останнім часом Україна і її жителі відчули безліч викликів, однак разом з тим показали і велику готовність, самопожертву і силу духу, захищаючи свою країну і її свободу, працюючи заради сильної і європейської держави. Президент Литви стверджує, що Литва і її громадяни завжди будуть вірними союзниками жителів України, що підтримують подальший розвиток всебічних зв'язків України з Європою і трансатлантичним співтовариством. Грибаускайте побажала переможцю виборів в Україні усіляких гараздів при виконанні важливих обов'язків і в праці на благо всього українського народу, а всім українцям - сили, єдності, миру і процвітання.⁵

Чого чекає Захід? Звісно ж, не варто вважати західних партнерів наївними. Звісно ж, вони чудово усвідомлювали складність виборів; розуміли, що **73% громадян голосували не так за лідера, як проти його суперника**. Так само у західних столицях усвідомлюють ризики, які несе зміна влади в Україні. Навіть попри те, що із західними політиками та журналістами Зеленський зустрічався незрівнянно частіше, ніж з українськими – він і досі лишається для світу такою собі terra incognita. **Через це Захід може припускати, прогнозувати його дії та політику на посаді президента – але не може бути певним у правильності своїх прогнозів.**

Певну ясність дасть визначення тих, хто буде опікуватися зовнішньою політикою майбутнього президента. За інформацією "Європейської правди", у Зе-команді є розуміння, що це необхідно доручити не "новим політикам", а кар'єрним дипломатам. Саме цього чекають західні партнери. Наразі у штабі Зеленського вже з'явилися міжнародники, яких так бракувало на початку кампанії (і ті імена, які доводилося чути, додають оптимізму). Водночас рішення про імовірний розподіл посад ще не ухвалене. Та вже зараз, до формування повноцінного "міжнародного блоку", Зе-команда має змогу почути те, що лунає від міжнародних партнерів та аналітиків.⁶

2 <https://www.5.ua/polityka/yevrokomisar-han-zaklykav-zelenskoho-prodovzhyty-borotbu-z-koruptsiieiu-190976.html>

3 <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/04/22/7095501/>

4 <https://www.eurointegration.com.ua/news/2019/04/22/7095500/>

5 Там само.

6 <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2019/04/22/7095418/>

Таким чином, Європейський Союз не забарився з вітаннями новообраного президента України і показав цим, що поважає вибір українців та як завжди залишається і залишиться непохитним у своїй підтримці. Врешті решт, численні привітання з боку країн ЄС, виявились індикатором-постійна співпраця та інтеграція України до ЄС неодмінно буде продовжуватись.

Інші події в ЄС

Словаччина збільшить витрати на оборону швидше, ніж планувалося - прем'єр

15.04.2019

Прем'єр-міністр Словаччини Петер Пеллегріні заявив, що країна збільшить витрати на оборону до 2% валового внутрішнього продукту до 2022 року, досягнувши мети НАТО на два роки швидше, ніж планувалося.

Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на Reuters.

"Після підвищення витрат на оборону до 1,73% ВВП цього року ми очікуємо досягти рівня 2% відсотків ще в 2022 році, порівняно зі спочатку запланованим 2024-м", - заявив Пеллегріні.

Словаччина планує витратити близько 6,5 млрд євро до 2030 року на модернізацію своїх збройних сил і зменшення залежності від російського обладнання, яке походить з комуністичного минулого країни.

Минулого року Братислава підписала угоду на 1,9 млрд доларів, щоб купити 14 винищувачів американського виробництва F-16 і замінити свої застарілі російські МіГ-29.

2014 року члени НАТО домовилися поступово збільшувати свої оборонні витрати до 2% ВВП у відповідь на агресію проти України і анексію Криму.

2018 року лише шість європейських країн НАТО, а також США, витратили на оборону 2% ВВП, як того вимагають домовленості всередині Північноатлантичного альянсу.

Європейська правда

Польща і Єврокомісія підписали угоду про фінансування газопроводу з Норвегії

15.04.2019

У понеділок Європейська комісія офіційно погодила грант в розмірі 214,9 млн євро на роботи по проекту будівництва нового Балтійського газопроводу, метою якого є з'єднання газотранспортних систем Польщі і Данії з Норвегією

Про це повідомляє Euractiv.

Грантову угоду було підписано під час церемонії в Брюсселі, на якій був присутній прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький.

Проект газопроводу Baltic Pipe, також відомий як "норвезький коридор", спрямований на створення нового маршруту постачань газу на європейський ринок, та покликаний зменшити залежність регіону від російського імпорту.

Газопровід повинен почати роботу в 2022 році. Новий трубопровід зможе поставляти 10 мільярдів кубометрів норвезького природного газу безпосередньо на польський ринок і далі, в країни Балтії.

Частина норвезького газу також може бути відправлена в інші країни Центральної Європи, такі як Чехія, Словаччина, Угорщина, країни Балтії і Україна.

Еспресо

Європарламент схвалив захист інформаторів на європейському рівні

16.04.2019

Європейський парламент у вівторок проголосував за законопроект, який допоможе захистити інформаторів, що повідомляють дані про корупцію чи інші зловживання.

Про це повідомляє "Європейська правда", посилаючись на прес-службу Європарламенту.

Законодавство було схвалене 591 голосом "за", 29 голосами "проти", 33 депутати утрималися.

Нові правила передбачають створення безпечних каналів інформування в організаціях - приватних або адміністративних, що нараховують понад 50 працівників.

Також нове законодавство гарантує інформаторам високий рівень правового захисту від переслідувань і зобов'язує національні правоохоронні органи країн ЄС адекватно інформувати широку громадськість про те, як поводитися з такими людьми.

Закон захищає інформаторів від звільнення, пониження в посаді та інших форм покарання.

Це вперше викривачі зловживань отримали захист у межах всього Європейського союзу.

Наступним кроком стане схвалення нових правил міністрами ЄС. Держави-члени матимуть два роки, щоб імплементувати законодавство.

Європейська правда

Європарламент схвалив нові правила видачі короткострокових віз в ЄС

18.04.2019

Європарламент затвердив новий візовий кодекс Євросоюзу, який встановлює порядок і умови видачі віз громадянам понад 100 країн, що не входять в ЄС.

Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на прес-службу Європарламенту.

"ЄС спростить процедури запиту та видачі короткострокових віз і буде використовувати свою візову політику, щоб спонукати країни, що не входять в ЄС, співпрацювати в сфері міграції", - йдеться в заяві.

Зміни стосуються віз для короткострокових поїздок до 90 днів протягом будь-якого 180-денного періоду.

За новими правилами, заява на отримання візи має бути подана протягом шести місяців (замість поточних трьох місяців) і не менше, ніж за 15 днів до поїздки, за винятком моряків, яким буде дозволено подавати заяви за дев'ять місяців.

Загальне візове мито буде збільшене з 60 до 80 євро - при можливому зниженні для осіб у віці до 18 років, а також для дітей у віці до 6 років. Студенти і вчені будуть як і раніше звільнені від сплати візового збору.

Зміни набудуть чинності через шість місяців після публікації в Офіційному журналі ЄС.

Кількість заяв на отримання віз в ЄС збільшилася на 50% за останні кілька років, з 10,2 мільйона в 2009 році до 15,2 мільйона в 2016 році.

Європейська правда

Уряд Німеччини затвердив жорсткіші правила депортації мігрантів

18.04.2019

Уряд Німеччини підтримав нові правила, які передбачають, що прохачам притулку з відхиленими заявами буде важче уникнути депортації.

Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на Deutsche Welle.

План представив міністр внутрішніх справ Горст Зеєгофер. Основна увага приділяється людям, які вичерпали всі правові шляхи отримання притулку.

План передбачає скорочення соціальних грантів для шукачів притулку, які вже отримали притулок в інших країнах ЄС, а також продовження з трьох до п'яти років терміну для переоцінки статусу біженців, які отримали притулок у 2015-2017 роках.

Проте не всі федеральні землі схвалюють план, який передбачає, що шукачі притулку, які мають бути депортовані, перебуватимуть у державних в'язницях, а не в приміщеннях для мігрантів.

Регіональні міністри стверджують, що це порушує принцип, що депортовані особи утримуються окремо від засуджених злочинців.

Минулого року Німеччина депортувала близько 25 тисяч осіб. Це лише десята частина від загальної кількості людей, яким наказали залишити країну.

Урядовий план відправлять на обговорення до парламенту і, можливо, ухвалять ще до літніх канікул.

Європейська правда

Франція відправить військових до Естонії

19.04.2019

Французькі військовослужбовці та бронетехніка 23 квітня прибудуть в Естонію в рамках місії НАТО щодо посилення військової присутності у країнах Балтії та Польщі (FRA-EFP LYNX).

Про це повідомила прес-служба посольства Франції в Естонії.

"У вівторок, 23 квітня, на наступному тижні французький підрозділ у складі з майже 300 солдатів прибуде до міста Тапа у рамках військової місії FRA-EFP LYNX, яка триватиме в Естонії до кінця серпня", - йдеться у повідомленні.

Також французи доставлять з собою п'ять танків Leclerc і двадцять піхотних винищувачів.

Зазначається, що місто Тапа, де дислокуватимуться військові та техніка, знаходиться приблизно у 140 кілометрах від російського кордону. До складу дивізії увійдуть військовослужбовці другої бригади французької армії й найманці з Іноземного легіону.

Місія FRA-EFP LYNX - внесок Франції у місію НАТО щодо збільшення присутності у країнах Балтії та Польщі. Французькі солдати вперше були у Тапі з березня по грудень 2017 року.

Укрінформ

ЄС наполягає: перегляд угоди про Brexit виключений

23.04.2019

Європейська комісія знову виключила перегляд угоди про вихід, погодженої з Великою Британією минулого року, після повідомлення ЗМІ про те, що прем'єр-міністр Тереза Мей попросила помічників переглянути альтернативні механізми для ірландського кордону.

Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на Reuters.

"Перегляд чи повторне відкриття переговорів щодо угоди виключені, бо вона є найкращим з можливих рішень", - сказала представниця Єврокомісії, нагадавши президента ЄК Жан-Клода Юнкера.

Вона наголосила, що в даний час взагалі немає ніяких переговорів між Брюсселем і Лондоном щодо Brexit.

"Президент ЄК працює, але щодо Brexit у нас перерва", - зазначила представниця Єврокомісії.

Нагадаємо, лідери ЄС на позачерговому саміті 10 квітня погодилися надати Британії "гнучке" відтермінування її виходу з блоку до 31 жовтня 2019 року.

Лідери ЄС також вирішили, що якщо Британія не схвалить угоду до 22 травня і відмовиться від участі у виборах в Європарламент, її членство у блоці припиниться 31 травня.

Європейська правда

Президент Франції виступив за реформу Шенгенської зони

26.04.2019

Президент Франції Еммануель Макрон виступив за реформування Шенгенської зони, зазначивши, що у ній має бути менше країн.

Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на Le Figaro.

"Спільні кордони, Шенген, Дублінські угоди більше не працюють", - сказав Макрон, нагадавши про провали у міграційній політиці.

Президент Франції, не згадавши назви жодної з країн, зазначив, що держави, які не хочуть приймати шукачів притулку, не повинні користуватись вигодами системи відкритих кордонів.

Він заявив, що хотів би реформи Шенгенської зони на основі "відповідальності і солідарності".

"Краще було б мати у цій зоні менше держав. Я не хотів би мати у Шенгенській зоні країн, які отримують від неї вигоди, якщо йдеться про вільний рух громадян і благ, але не хочуть приймати на себе частину спільного тягаря", - заявив Макрон.

Він зазначив також, що Франції необхідно серйозно змінити міграційну політику. Французький лідер зазначив, що переконаний у необхідності продовжувати надавати притулок біженцям. Однак він закликав боротися з тими, хто зловживає можливістю отримання притулку.

Європейська правда

Словаччина призупинила транспортування неякісної російської нафти

26.04.2019

Компанія Transpetrol, оператор словацької ділянки нафтопроводу "Дружба", 25 квітня зупинила прокачування російської нафти.

Слідом за Білоруссю, Польщею та Німеччиною, Словаччина також призупинила транспортування неякісної російської нафти. Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на видання Aktuality.

Компанія Transpetrol, оператор словацької ділянки нафтопроводу "Дружба", 25 квітня зупинила прокачування російської нафти. Повідомляється, що нафтопереробний завод Slovnaft не хоче купувати російську нафту через проблеми з її якістю, тому звернувся до Transpetrol з проханням призупинити прокачування. Transpetrol підтвердила технічну зупинку нафто- і газопроводу між Україною і Словаччиною, стверджуючи, що зупинка триватиме доки не будуть врегульовані параметри транспортованої нафти.

Як повідомляв УНІАН, 25 квітня Україна призупинила транзит російської нафти через нафтопровід "Дружба".

Уніан

В Єврокомісії виступили за почергове приєднання балканських країн до ЄС

29.04.2019

Одночасний вступ всіх країн Західних Балкан до ЄС був би кращим варіантом, однак на практиці цей варіант не спрацює.

Про це в інтерв'ю німецькій газеті Handelsblatt заявив євро комісар з питань європейської політики сусідства і переговорів про розширення Йоганнес Ган, повідомляє "Європейська правда".

"Теоретично, спільний вступ був би кращим варіантом. Однак на практиці це не спрацює, бо ми оцінюємо прогрес кожної країни. Хто перший підійшов, того першим і обслужили" - сказав він.

За його словами, країна, яка досягла прогресу в реформах, не мусить чекати інших і страждати через те, що вони пасуть задніх.

"Змагання між країнами несе позитивний сигнал і надихає" - вважає єврокомісар.

Також Ган зазначив, що новий договір про вступ передбачатиме, що нова держава-член ЄС не зможе заблокувати приєднання до блоку інших країн Західних Балкан.

Він наголосив, що вступ країн Західних Балкан до Європейського Союзу відповідає власним інтересам ЄС.

"Я не втомлюся виступати за розширення ЄС. Йдеться не лише про людей у Південно-Східній Європі, а й про наші власні інтереси. Ми або експортуємо стабільність, або імпортуємо нестабільність" - заявив Ган.

Європейська правда

Зовнішня політика

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Прогнози щодо реалізації зовнішньої політики України за період президентства Володимира Зеленського

Після нищівної поразки Петра Порошенка на президентських виборах соціальні мережі переповнені емоціями - від гніву і розпачу одних до радості та ейфорії - інших. Прихильники чинного президента, серед яких багато інтелектуалів та моральних авторитетів, малюють похмурі прогнози стосовно майбутнього України за президентства Володимира Зеленського. BBC News Україна попросила експертів спрогнозувати, якими, на їхню думку, можуть бути плюси від діяльності пана Зеленського на посаді глави держави? Їхні оцінки, звісно, ґрунтуються на гіпотетичних припущеннях, адже ризиків багато, і досі невідомо, які реформи започаткує новообраний президент та хто і як їх втілюватиме.

Більшість опитаних BBC News Україна вважають, що **обрання на посаду президента людини з-поза існуючої політичної системи матиме наслідком зміну еліт і появу "свіжої крові" у державних органах. Нова людина в політиці призведе до переформатування української політичної системи та появи нових еліт.** І таким був би наслідок незалежно від того, був би це Володимир Зеленський чи інший "несистемний" кандидат.

"Нова, несистемна людина у владі - це перший і найбільший плюс. Це означає, що в нього немає тих старих практик "вирішування питань", які вже 30 років зберігаються в українській політиці. Тобто, він не зможе працювати по-старому, бо цьому треба навчатись, а часу такому навчатись у нього не буде", - каже у коментарі BBC News Україна політолог, виконавчий директор Українського інституту майбутнього і прихильник Володимира Зеленського Віктор Андрусів. **"Головний плюс - вдалося струсонутися українську політичну еліту, яку уособлює президент Порошенко.** Люди, не підтримавши стару еліту, своїми голосами показали, що - попри правильність заяв і намірів, - дії не дали бажаних наслідків для значної кількості українців. І це сигнал усій політичній еліті, а не лише Петру Порошенку", - вважає політолог Валерій Ключок.

Високий рівень підтримки дає легітимність для дій і для зниження залежності від олігархів. "Висока суспільна підтримка - це великий плюс. Принаймні, він (Володимир Зеленський. - Ред.) матиме безумовну легітимність для ухвалення важливих рішень. Отримавши понад 70% довіри, він може напряму

апелювати до Верховної Ради і тиснути на парламент. Цілком імовірно, що його команда спробує реалізувати реформи, які не були реалізовані попереднім президентом", - вважає політолог Петро Олещук. "Хоча, звісно, зараз найбільша проблема у тому, що ми насправді не знаємо напевне, що чекати від Володимира Зеленського. Також багато буде залежати від оточення - куди воно його спрямовуватиме. Цілком можливо, що вже найближчим часом все перетвориться на боротьбу всередині груп впливу і - відповідно - це знизить ефективність президента", - додає політолог у коментарі BBC News Україна. "Володимир Зеленський - перший президент, якому не потрібні великі канали, щоб спілкуватись з виборцями. Його інтернет-ресурси і мережа прихильників настільки великі, що він спокійно буде доносити свої ідеї і плани, не використовуючи олігархічні канали. Це означає, що олігархи не зможуть шантажувати його своїми медіа ресурсами, як це вони робили з іншими", - вважає Віктор Андрусів із Українського інституту майбутнього.

Зовнішньополітичний курс на ЄС та НАТО навряд чи зазнає змін. Саме загрозу перегляду курсу на вступ до ЄС і НАТО, започаткованого Петром Порошенком, багато хто пов'язував з приходом до влади Володимира Зеленського. Однак принаймні останні тижні показали, що новообраний президент не заперечує цих намірів. "Зовнішньополітичний курс залишиться таким самим. Україна не зійде з курсу на НАТО і ЄС. У публічних заявах Володимир Зеленський це підтримує, західний вектор був візуалізований його поїздкою до Франції. Тому критичної ситуації не буде, безвізовий режим залишиться", - каже Валерій Ключок. "Якщо буде чітко задекларований перелік дій країни у зовнішній політиці і ці дії втілюватимуться, то для західних партнерів не матиме значення прізвище президента - Порошенко чи Зеленський", - вважає політолог Петро Онищук. Політичний оглядач Ольга Мусафірова зазначає, що перед другим туром виборів Володимир Зеленський зробив кілька заяв, які дають підстави вважати, що він не має наміру змінювати проєвропейський курс України і вважає Володимира Путіна ворогом України. "А перетворення декларацій про наміри у дії контролюватимуть ЗМІ та інститути громадянського суспільства", - додає вона.⁷

Ніколи не заробляв на бюджеті, має успішний досвід створення команди. До позитивів Володимира Зеленського деякі експерти відносять його відмінності від традиційних українських політиків, давно занурених у владні структури. "Бізнес Зеленського, який він сам побудував, повністю незалежний від державного бюджету. Тому його президенство не може мати на меті особисте збагачення", - вважає Віктор Андрусів. До позитивів політолог також відносить успішний досвід створення команди, яка не змінювалася роками: "Він вміє будувати командну роботу. Все це дуже важливо для політики і проведення реформ".

Консолідація національно-патріотичних сил, поява конструктивної опозиції. Від експертів також лунають прогнози про те, що Володимир Зеленський може стати "подразником" появи конструктивної опозиції в Україні і об'єднання тих, хто готовий буде захищати надбання попередніх років. "Перемога Зеленського має мобілізувати ту частину суспільства, яка вважає, що захист національної державності є пріоритетом. І новообраний президент - дуже хороший подразник для цього", - вважає політолог Михайло Басараб.

Незалежно від того, чи підтримає Верховна Рада подання Зеленського стосовно міністра закордонних справ, зовнішня політика за Конституцією належить до сфери відповідальності президента. Тому на цій ниві новий глава держави мусить показувати неабиякий хист в умовах гарантованих внутрішніх труднощів. Найбільш гучні локальні проблеми, які спробує вирішити Зеленський,

⁷ <https://www.bbc.com/ukrainian/features-47933908>

можуть бути пов'язані з Угорщиною та Польщею. Питання нацменшин, за які дуже переймається Віктор Орбан, стане предметом обговорень.

Окрім Польщі та Угорщини важливою складовою стане збереження співпраці з МВФ, ЄС, та США. Зеленському треба продемонструвати спадкоємність курсу, зберегти антиросійську коаліцію. Спецпредставник США Курт Волкер вже заявив, що Штати в Україні надовго. Та і в ЄС готові прийняти будь-якого президента. Але головні очікування українців, пов'язані з новим президентом у зовнішній політиці стосуються **переговорів з Росією**. Опитування КМІС свідчить, що на це сподіваються 23,3% респондентів. Зеленський, який обіцяв мир на Донбасі і розширення нормандського формату за рахунок США та Великої Британії, буде змушений іти на діалог. та чи піде на нього Москва? Цілком можливо, що Путін спробує виторгувати щось в українського президента в обмін на звільнення частини наших полонених. Особливо це буде актуальним на фоні можливих невдач Зеленського у внутрішній політиці до осені через протидію парламенту і втрату рейтингів. Та зрозуміло, що зовнішня політика стосовно Росії в Зеленського навряд чи сильно відрізнятиметься від тієї, яку сповідує Порошенко. Бо комік не є самогубцем. Та ключ від миру лежить в Москві.⁸

З огляду на представлені вище оцінки, зрозуміло, що за реалізацією зовнішньої політики Зеленського світ спостерігатиме вже після його інавгурації. Тим не менш, **хоча й передбачається оновлення політичної влади України, навряд чи зовнішня політика України зазнає істотних змін.**

---

⁸ <https://www.depo.ua/ukr/politics/parlament-i-novi-oblichchya-golovni-vikliki-dlya-prezidenta-zelenskogo-20190421951987>

Двосторонні відносини

Словаччина

Україна і Словаччина розширили угоду про місцевий прикордонний рух

16.04.2019

Україна і Словаччина підписали доповнення до угоди про місцевий прикордонний рух, яким розширюється перелік прикордонних населених пунктів і встановлюється термін безперервного перебування в прикордонній зоні (90 днів).

Про це у вівторок, 16 квітня, повідомив у Twitter прем'єр-міністр Володимир Гройсман після зустрічі зі словацьким колегою Петером Пеллегріні.

"Разом з прем'єр-міністром Словаччини підписали ряд документів. Доповнення до Угоди про місцевий прикордонний рух, яким розширюємо перелік прикордонних населених пунктів і встановлюємо термін безперервного перебування у прикордонній зоні (90 днів)", - написав він.

Крім того, за словами Гройсмана, підписана декларація про наміри укласти угоду і визначити умови використання частини повітряного простору Словаччини для обслуговування повітряного руху українським провайдером Украерорух у міжнародному аеропорту Ужгород.

Прем'єр також зазначив, що Україна і Словаччина готові наростити взаємний товарообіг до \$1,5 млрд на рік.

Раніше президент Словаччини Андрей Кіска заявив, що Україну чекають і в Євросоюзі, і в НАТО. На його думку, за останні кілька років в Україні було зроблено набагато більше, ніж за попередні десятки років.

Кореспондент.net

Робочий візит Прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана до Словаччини

17.04.2019

16 квітня ц.р. в Словаччині з робочим візитом перебував Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман.

У ході візиту відбулася зустріч з Прем'єр-міністром СР Петером Пеллегріні, під час якої сторони обговорили торговельно-економічне співробітництво між двома країнами, а також ситуацію на Сході України та в Криму.

Словацька сторона запевнила в підтримці територіальної цілісності та суверенітету України, сприянні інтеграції України до Європейського Союзу та НАТО.

Главами Урядів України та Словаччини було підписано двосторонні угоди, зокрема, Угоду між Україною та СР про внесення змін до Угоди між Україною та СР про місцевий прикордонний рух від 30 травня 2008 року та Декларацію про наміри укласти угоду для встановлення умов використання визначеної частини повітряного простору Словацької Республіки для обслуговування повітряного руху українським провайдером «Украерорух» в міжнародному аеропорту «Ужгород».

Глави Урядів двох країн дали прес-конференцію для ЗМІ.

Цього ж дня Прем'єр-міністр України В. Гройсман зустрівся з представниками української діаспори Словаччини.

Глава Уряду України В. Гройсман дав інтерв'ю українському телеканалу «Прямий» і словацькій газеті «Sme».

Міністерство закордонних справ України

Латвія

Посол України вручив вірчі грамоти Президенту Латвії

16.04.2019

16 квітня Надзвичайний і Повноважний Посол України в Латвії Олександр Міщенко вручив вірчі грамоти Президенту Латвії Раймондсу Вейонісу.

Під час церемонії Посла України супроводжувала його дружина Мирослава Міщенко, а також дипломати Посольства України в Латвії – перший секретар Аліса Подоляк, перший секретар Олександр Сіренко та аташе з питань оборони Олександр Коберський.

Під час короткої зустрічі, яка відбулася після церемонії вручення вірчих грамот, Посол України Олександр Міщенко подякував Президенту Латвії Р.Вейонісу за підтримку Латвією територіальної цілісності і суверенітету України в умовах збройної експансії з боку РФ, співпрацю в рамках міжнародних організацій і надання гуманітарної допомоги регіонам України та військовослужбовцям, які постраждали від російської агресії.

Посол України передав Президенту Латвії колективне звернення родичів захоплених українських військових моряків, які утримуються на території РФ, із проханням сприяти дипломатичним зусиллям міжнародного співтовариства у звільненні українських політичних в'язнів.

Президент Латвії високо відзначив активний двосторонній діалог та відмітив готовність Латвії і надалі докладати зусиль для підтримки територіальної цілісності України, звільнення політичних в'язнів, а також ділитися своїм досвідом реформ у різних сферах.

Міністерство закордонних справ України

Ізраїль

Кабмін підтримав ратифікацію Угоди про ЗВТ з Ізраїлем

17.04.2019

Кабінет міністрів схвалив законопроект про ратифікацію угоди про вільну торгівлю між Україною та Ізраїлем.

Відповідне рішення уряд ухвалив на засіданні в середу, повідомляє кореспондент Укрінформу.

Зокрема, уряд запропонує Верховній Раді ухвалити законопроект про ратифікацію угоди про вільну торгівлю між Кабінетом міністрів України та урядом Держави Ізраїль, підписану 21 січня 2019 року у місті Єрусалим.

Як відомо, перший віце-прем'єр – міністр економічного розвитку і торгівлі України Степан Кубів та міністр економіки Держави Ізраїль Елі Коен 21 січня 2019 року підписали Угоду про вільну торгівлю між Україною та Ізраїлем. Дія Угоди про вільну торгівлю між Україною та Ізраїлем не буде розповсюджуватися на території тимчасово окупованих внаслідок збройної агресії Російської Федерації Криму, міста Севастополя та окремих районів Донецької та Луганської областей до повного відновлення конституційного ладу держави Україна на них.

Кубів також повідомляв, що Угода про зону вільної торгівлі має бути ратифікована Верховною Радою та Кнесетом Держави Ізраїль, а через два місяці після обміну дипломатичними нотами щодо завершення процедури ратифікації, вона набере чинності.

Укрінформ

СНД

Україна вийшла з угоди в рамках СНД щодо стандартизації озброєння

17.04.2019

Кабінет міністрів України 17 квітня припинив для України дію угоди від 1995 року, спрямованої на зміцнення і розвиток співпраці між державами СНД у галузі стандартизації озброєння і військової техніки.

Про це повідомили в прес-службі Мінекономрозвитку, передає "Європейська правда".

У відомстві кажуть, що угода не має практичної реалізації в Україні, оскільки стандартизує озброєння під радянські ГОСТи в той час, коли вони "ліквідовані на 90%". Нині стандартизація озброєння та військової техніки повинна відбуватися відповідно до документів НАТО.

Відповідно до рішення уряду, Міністерство закордонних справ України у встановленому порядку повідомить Виконавчому комітету Співдружності незалежних держав про припинення для України дії Угоди та Протоколу.

Нагадаємо, 30 січня уряд схвалив Річну національну програму Україна-НАТО. Програма є планом стратегічних реформ та інших заходів, необхідних для забезпечення ефективної, цілеспрямованої та системної підготовки України до членства в НАТО.

Європейська правда

Японія

Україна та Японія уклали міжурядову Угоду про надання гранту на закупівлю для Національної суспільної телерадіокомпанії України обладнання на суму понад 2 млн. дол. США

18.04.2019

18 квітня 2019 року Міністр закордонних справ України Павло Клімкін та Посол Японії в Україні Такаші Кураї провели урочисту церемонію обміну дипломатичними нотами, які складають Угоду між Урядом України та Урядом Японії про надання гранту непрямого типу на закупівлю спеціального обладнання для публічного акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (НСТУ), а також підписали Узгоджений протокол щодо процедурних деталей та Протокол обговорення стосовно протидії корупції, які складають частину зазначеної Угоди. Документами передбачається виділення Урядом Японії гранту у розмірі 230 млн. японських ієн (понад 2 млн. дол. США) на придбання телевізійного обладнання для НСТУ у рамках проекту підтримки становлення незалежного суспільного мовника.

Під час виступу у рамках церемонії Павло Клімкін подякував японській стороні за значну фінансову та економічну допомогу протягом усього часу незалежності нашої держави, а також за незмінну підтримку суверенітету і територіальної цілісності України на міжнародній арені.

Перед церемонією керівники зовнішньополітичного відомства України та Посольства Японії провели коротку зустріч, під час якої обговорити стан і перспективи двостороннього співробітництва між двома країнами, заходи з активізації політичного діалогу, розвиток співпраці у торговельно-економічній, культурно-гуманітарній та інших сферах, що становлять взаємний інтерес.

Міністерство закордонних справ України

ЄС

Україна та ЄС реалізують в Ужгороді спільний проект зі збереження культурної спадщини

19.04.2019

Україна, Словаччина та Угорщина реалізують спільний грантовий проект зі збереження культурної спадщини в Ужгороді.

Про це повідомляє "Європейська правда", посилаючись на прес-службу Ужгородської міської ради.

Сторони підписали партнерську угоду для реалізації проекту за участю словацького міста Міхаловце, Ужгорода та угорського міста Шаторальяуйхей. Проект фінансуватимуть в межах Програми транскордонного співробітництва "Угорщина - Словаччина - Румунія - Україна 2014-2020".

Мета проекту – збереження культурної спадщини в Міхаловце та Ужгороді, її промоція, об'єднання жителів прикордонних регіонів через культуру, мистецтво, спільну історію, пропагування культурної спадщини як основи розвитку туризму.

За проектом, зокрема, планується започаткувати в сусідніх регіонах муніципальні галереї та професійні туристичні інформаційні центри європейського зразка. В Ужгороді – в історико-культурному комплексі "Совине гніздо", у Міхаловце для цього проведуть реконструкцію історичної галереї "Золотий Бик".

Також будуть проводити творчі майстерні, міжнародні симпозиуми живопису та скульптури, передбачено розробку та запуск мобільного старт-додатку, створення документального фільму "Історія та сьогодення спільного регіону", путівників для комплексних пакетів послуг.

На реалізацію проекту передбачено 25 місяців, перші практичні кроки розраховують почати вже восени цього року. Раніше повідомлялося, що Ужгород отримає грант з європейських фондів на вирішення проблеми синхронізації автомобільного, велосипедного та пішохідного руху в місті.

Європейська правда

Швеція

Україна і Швеція хочуть розвивати співпрацю у сфері кібербезпеки - МЗС

19.04.2019

Підтримка Швецією реформ в Україні та курсу на інтеграцію до Європейського союзу залишатиметься незмінною.

Про це заявив посол Швеції в Україні Мартін Хагстрьом під час зустрічі із заступником міністра зовнішніх справ України Єгором Божком, передає "Європейська правда".

"У ході зустрічі відзначалася висока динаміка українсько-шведської співпраці, зокрема активізація співробітництва у сфері оборони. Констатувалася важливість розвитку співробітництва у галузі кібербезпеки з метою протидії гібридним загрозам", - йдеться у повідомленні прес-служби МЗС.

Швеція залишатиметься одним з найбільш активних адвокатів поглиблення відносин з Україною в рамках Східного партнерства Європейського союзу, кажуть в МЗС.

В контексті відзначення 10-ї річниці Східного партнерства заступник міністра підкреслив "важливість подальшої політичної підтримки з боку ЄС прагнень країн-партнерів щодо поглиблення інтеграції до Євросоюзу".

"Божок подякував послу Швеції за відчутну політичну підтримку України на міжнародній арені та допомогу Швеції в розвитку демократичних інститутів в

Україні, а також в соціальному та економічному відновленні територій, постраждалих від російської агресії", - зазначили у відомстві.

Нагадаємо, Данія, Швеція і Швейцарія надають \$14 млн для соціального проекту на сході України.

Європейська правда

Співдружність Домініки

Україна та Співдружність Домініки встановили дипломатичні відносини

25.04.2019

Україна та Співдружність Домініки встановили дипломатичні відносини. Про це повідомляє посольство України у Великій Британії, передає УНН.

Після церемонії підписання посол України у Великій Британії Наталя Галібаренко заявила, що цей захід сприятиме розвитку політичного діалогу та торговельно-економічного співробітництва між двома країнами, а також зміцнить позиції України в Карибському регіоні.

Сторони також обговорили укладення найближчим часом міждержавної угоди про скасування візових вимог для громадян обох країн.

Нагадаємо, 24 квітня Кабінет міністрів України схвалив проект угоди з Еквадором про взаємне скасування візових вимог, а також проект угоди з Північної Македонією про умови взаємних поїздок громадян.

УНН

Естонія

Україна та Естонія поглиблюватимуть активну взаємодію на усіх рівнях

26.04.2019

Про це йшлося на зустрічі Заступника Міністра Єгора Божка з Послом Естонської Республіки в Україні Гертом Антсу.

Співрозмовники обговорили перспективи подальших кроків з поглиблення політичного діалогу після завершення виборчих кампаній в обох країнах, а також взаємодію у контексті підтримки Естонією пріоритетів європейської та євроатлантичної інтеграції нашої держави.

Було відзначено спільність оцінки незаконного кроку РФ із «паспортизації» громадян України як чергового фактичного підтвердження окупації Російською Федерацією частини України і незмінності агресивного курсу Кремля проти нашої держави.

Єгор Божок подякував Естонії за тверду підтримку суверенітету і територіальної цілісності України, а також практичну допомогу в реалізації європейської та євроатлантичної інтеграції нашої держави.

У цьому зв'язку було відзначено рішучу позицію Президента Естонії К.Кальюлайд, яка під час нещодавньої зустрічі з президентом РФ В.Путіним підтвердила підтримку територіальної цілісності України і непохитне дотримання Таллінном європейського механізму санкцій проти Росії.

Міністерство закордонних справ України

Опір російській гібридній війні

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Росія будуватиме свої наміри щодо України виходячи з політики нового президента

Росія та її сателіти відстежували й коментували буквально кожен епізод передвиборчої кампанії Зеленського. А коли результати голосування стали очевидними, навперебій кинулися писати аналітику та прогнози щодо того, чого ж чекати від нового українського президента. Причому тональність цих матеріалів варіюється від захопленої до різко негативної. Перші інтерв'ю Зеленського, у яких він висловлював свою політичну позицію максимально розмито й казав про те, що треба «домовлятися десь посередині», багато хто в Росії сприйняв з оптимізмом. Однак на сайті Україна.ру, який висвітлює події в Україні з російської позиції, навіть такому стриманому інтерв'ю без будь-яких радикальних заяв дали відверто **негативну оцінку**. Відразу після його виходу на згаданому ресурсі вийшла стаття зі словами: *«Нічого смішного. Все понуро й сумно. Нічого, крім нової версії Порошенка-2014 з поправкою на особливості шоумена а-ля Трамп-2016, нам не пропонують»*.

В офіційних російських ЗМІ наразі точної позиції щодо Зеленського немає. Наприклад, одіозна телеведуча Ольга Скабеєва спочатку називала Зеленського **«бандерівцем»**, а потім хвалила за те, що він у своєму виступі назвав бойовиків «ЛДНР» *повстанцями*. «Зеленський — бандерівець і копія Порошенка! Кандидат заявив, що Бандера — герой і це нормально й класно. Чекаємо, коли він з'явиться з тією самою нашівкою «цинічний Бандера»! Путін для Зеленського — ворог! Друг для Зеленського — НАТО! Донбас не отримає ніякого особливого статусу!» — волила вона в ефірі програми «60 хвилин» 18 квітня 2019 року. А вже 19 квітня її тон повністю змінився. «Володимире, ти молодець, бо ти перша людина, яка сказала, що це не терористи, що це все ж таки повстанці, і це принципово важливий момент», — заявила Скабеєва після дебатів.

В інших популярних ток-шоу на федеральних телеканалах Росії Зеленського також то хвалять, то сварять. Наприклад, головний пропагандист з дезінформації РФ Дмитрій Кісельов відверто радів тому, що під час дебатів «Зеленському вдалося поставити Порошенка на коліна як у буквальному, так і в переносному сенсі». А ось його колега Владімір Соловйов суворо констатував, що радіти перемозі Зеленського не варто: «Коли питаєш, а яка команда в людини, яку вони обрали, вони не здатні

відповісти. А які перші кроки він збирається зробити? Вони не здатні відповісти. І вся Україна дико радіє. Чому?».

Прокремлівські політики, політологи та експерти також дають новому президентові дуже **різні оцінки**. **Хтось висловлює надію на відновлення діалогу з Росією і скасування «курсу на радикальний націоналізм»**. **А хтось вважає, що Зеленський нічим не відрізнятиметься від Порошенка й продовжить його курс**.⁹

Позицію Ради Федерації висловив перший заступник голови комітету з міжнародних справ Володимир Джабаров. **"Зеленський – авторитетний шоумен, вмів себе тримати, говорити. Це була альтернатива Порошенку. Але якщо він буде альтернативою реальною, а не бутафорською. Тому сподіваємось, що він, як розумна людина, зробить якісь висновки"**, – заявив він. **"Зрозуміло, що він не може відразу кинутися в обійми Росії – надто багато за ці роки відбулося в наших відносинах. Якщо він хоче реально якимось поліпшити ситуацію, він повинен хоча б відмовитися від ворожої риторики, яка супроводжувала всі останні роки Порошенко. Тому що, відверто кажучи, голосували не за Зеленського, а голосували проти Порошенка"**, – висловився Джабаров. Крім цього, він заявив, що вектор України необхідно повернути в бік Кремля, оскільки нібито "Україна без Росії нормально розвиватися точно не може". **"Тепер черга нового керівництва (України - Ред.) зрозуміти і реалізувати надії виборців у внутрішній і зовнішній політиці країни"**, – відреагували в МЗС РФ.¹⁰

Депутат Держдуми Наталія Поклонська радісно привітала Зеленського з перемогою: «Хочу привітати народ України з появою надії на зміну згубного курсу. Обраний президент Володимир Зеленський назвав серед пріоритетних завдань у взаємодії з Росією повернення українських моряків – тих самих, кого Порошенко відправив на вірну загибель, як овець на заклання. Ми ж пам'ятаємо про викрадених СБУ кримчан Баранова, Одінцева та інших громадян Росії, що нудяться в ув'язненні в Україні. Вітаю Володимира Олександровича, бажаю мудрості й сил відправити в минуле кривавий режим і розв'язати всі вузли нерозуміння. Для початку повернути мир на Донбас, а також повернути утримуваних у місцях позбавлення волі громадян обох країн».

А ось політолог Армен Гаспарян заявив, що новому президентові не вдасться повернути Донбас, бо «республіки» вже не захочуть бути частиною України: «Донбасу не варто чогось чекати від Зеленського. І не тому, що вся політика Києва не передбачає якогось діалогу. А з огляду на простий та очевидний момент: республіки Донбасу вибудовують свою державність незалежно від того, клоун чи кондитер керує Україною», – сказав він. А колишній український політолог, прихильник «ДНР» Костянтин Долгов, що емігрував до Росії, тепер нагадує росіянам, як вони марно раділи перемозі Трампа, і застерігає їх, що радості від перемоги Зеленського буде ще менше: «Ейфорія від «перемоги над Порошенком» мине дуже швидко. Як тільки захопленим баранам стане зрозуміло, що Зеленський продовжить курс Петі стократ крутіше від самого Петі», – написав Долгов у соціальній мережі. Що ж стосується російської влади, то її тон поки що досить прохолодний. Прес-секретар Владіміра Путіна Дмитрій Песков заявив, що **Кремль не має наміру поздоровляти Володимира Зеленського з перемогою, і підкреслив, що говорити про спільну роботу з новим керівництвом України передчасно**.

⁹ <https://tyzhden.ua/Politics/229608>

¹⁰ <https://www.obozrevatel.com/ukr/president-2019/rezultati-zkzit-poliv-na-viborah-prezidenta-ukraini-zyavilasya-persha-reaktsiya-rf.htm>

Прем'єр-міністр Дмитрій Медведєв, своєю чергою, зазначив, що шанси на поліпшення взаємодії з новим керівництвом України є. Щоправда, зробив це максимально невизначено і розмито: «Вибори в Україні відбулися. Результат показав явний запит на нові підходи до вирішення проблем України. Очевидно, що перед новим президентом стоятиме завдання консолідації країни з урахуванням сформованих в останні роки реалій. У мене немає сумнівів: новий керівник держави щодо Росії дотримуватиметься риторики, яку він використовував у ході передвиборчої кампанії. Повторюватиме відомі ідеологічні формули, орієнтовані на різні групи населення. Не маю жодних ілюзій із цього приводу. Водночас шанси на поліпшення взаємодії з нашою країною все ж таки є. Що потрібно для цього? Чесність. А ще прагматичний і відповідальний підхід. Підхід, що враховує усі сформовані в Україні політичні реалії. І насамперед ситуацію на Сході країни».

Утім, найкраще **реакцію Кремля на перемогу Зеленського, як завжди, продемонстрували не слова, а дії.** Перед другим туром виборів, коли переможець уже був фактично відомий, Москва раптово **вирішила запровадити нові санкції.** Росіяни обмежили експорт в Україну нафтопродуктів та вугілля, а також заборонила ввезення деяких видів нашої продукції. Зрозуміло, дружнім такий захід назвати не можна. Спрямований він явно проти Зеленського. І при цьому є превентивним. Адже новий президент ще не встиг зробити жодних антиросійських кроків, бо поки що не став президентом офіційно.

«Сюрпризом» на майбутнє слід вважати й указ Путіна про спрощену процедуру видачі російських паспортів мешканцям окупованого Донбасу. Президент Петро Порошенко вже назвав цей крок спробою легітимізації російської військової присутності на Сході України. Схоже, російська влада, як і багато хто в Україні, поки що слабо уявляє, який вигляд матиме нове керівництво, хто буде в команді Зеленського і яку політику він провадитиме. Але за звичкою діє єдиними зрозумілими їй методами: погрозами та шантажем. Чи зможе Зеленський вистояти і не піддатися цьому тиску, напевно, є головною інтригою наступних п'яти років. Очевидно, відповіді на це питання поки що не знає і сам новообраний президент.¹¹

Оскільки **Російській Федерації важливо будь-якою ціною тримати Україну під своїм контролем, а тому вона буде використовувати різні провокації для того щоб новий президент проводив політику вигідну Росії.** Зокрема, вже нещодавно почалась «паспортна окупація». Отже, поки що Росія вичікує як проявить себе новий президент України у відношенні до Росії.

¹¹ <https://tyzhden.ua/Politics/229608>